

Hanko 2025

Hyvän elämän merikaupunki

Hangon kaupunkistrategia

Kaupunginhallitus 14.2.2022

Kaupunginvaltuusto 12.4.2022

Hangon tilannekuva syksyllä 2021

- ✓ Kuntalaki määrittelee kunnan perustehtäväksi asukkaiden **hyvinvoinnista** huolehtimisen ja alueen **elinvoiman** edistämisen. Keinovalikoimassa laki korostaa paikallisen päätöksenteon ja johtamisen **demokraattisuutta** ja läpinäkyvyyttä sekä **palvelujen** tuottamista taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti **kestävällä** tavalla.
- ✓ Hangolla on, muiden kuntien tapaan, isoja haasteita kaikilla em. tehtäväkentillä. Keskeisimpiä näistä ovat
 - useimpien palvelujen korkeat tuotantokustannukset ja kunnan velkaantuminen
 - negatiivinen väestökehitys ja väestön ikääntyminen
 - vaatimaton työpaikkakehitys, yksipuolinen toimialarakenne ja korkea veroaste
 - vaikeuksia perinteisten elinvoimatekijöiden – sataman, teollisuuden ja matkailun sekä hyvän imagon, kaksikielisyyden ja monipaikka-asumisen – potentiaalin hyödyntämisessä, Uudellemaalle suuntautuvan muuttoliikkeen imuun pääsemisessä ja elinvoiman edellytysten hyödyntämisessä.
- ✓ Näköpiirissä on lisäksi isoja, sopeutumista vaativia hallinnollisia muutoksia kuten vuosittain uusiin ikäluokkiin laajeneva oppivelvollisuus vuodesta 2021 alkaen, muodostettavat hyvinvointialueet v. 2023, työvoima- ja yrityspalveluiden siirtyminen kuntien vastuulle 2024 sekä velvoite ilmastotyön tehostamisesta.
- ✓ Näihin haasteisiin vastataan oheisella strategialla, jonka toteutumista seurataan neljännesvuosittain kaupunginhallituksessa ja kaksi kertaa vuodessa valtuustossa osana tilinpäätös- ja talousarvioprosessia. Merkittävien yksittäisten päätösten vaikutus strategian toimeenpanoon kuvataan osana päätösesitystä. Strategia päivitetään tarvittaessa ja vähintään kerran valtuustokaudessa.

Vastaus haasteisiin: Hangon strategia 2021-2025

Visio	Hanko on vuonna 2025 kasvava, vetovoimainen merellinen kaupunki, jossa hyvä elämä perustuu sujuvaan arkeen, viihtyisään ympäristöön ja elinvoimaiseen yritystoimintaan. Kestävän kehityksen tavoittelu ohjaa läpäisevästi kaikkea ja kaikkien tekemistä.		
Strategiset painopisteet	Elinvoimainen Hanko	Hyvinvoiva Hanko	Yhteisöllinen Hanko
Avaintavoitteet	Positiivinen väestökehitys Tasapainoinen kuntatalous Vireä elinkeinoelämä	Terveet ja toimintakykyiset kuntalaiset Korkea työllisyysaste Ekologinen ja sosiaalinen kestävyys	Toimiva päätöksenteko ja kuntalaisvaikuttaminen Aktiiviset kansalaisjärjestöt Arkipäivän turvallisuus

Hangon kaupunki on toiminnassaan

- asukas- ja asiakaskeskeinen
- vastuullinen - työntekijä yksilönä ja organisaatio kokonaisuutena
- avoin - suvaitsevainen, yhteistyökykyinen, uudistumishaluinen
- tuloksellinen
- elävästi kaksikielinen

Elinvoimainen Hanko

Avain-tavoitteet	Indikaattorit	Lähtö-tilanne (viimeisin mittaus)	Tavoite (2021–2025)	Strategiset aloitteet
Positiivinen väestö-kehitys	<ul style="list-style-type: none">- Asukasluku kpl- Vapaa-ajan asukkaat kpl- Taloudellinen huoltosuhde (työvoiman ulkopuolella olevien ja työttömien lukumäärä sataa työllistä kohti)			<ol style="list-style-type: none">1. Markkinoinnin edistäminen ja kuntakuva edistäminen koordinoitusti ja suunnitelmallisesti2. Kaksikielisyyden korostaminen vetovoimatekijänä3. Kaupungin perimien maksujen, taksojen ja verojen pitäminen kilpailukykyisinä4. Viihtyisien sopuhintaisten vuokra-asuntojen tuottaminen Hangossa ympäri vuoden asuville esimerkiksi nuorille perheille ja yksin asuville.
Tasa-painoinen kuntatalous	<ul style="list-style-type: none">- Konsernilaina/asukas- Vuosikate/poistot %- Investointien tulorahoitusosuus %			<ol style="list-style-type: none">1. Parannetaan tuottavuutta2. Lisätään tuloja3. Karsitaan kuluja
Vireä elinkeino-elämä	<ul style="list-style-type: none">- Yritysten/työpaikkojen määrä kpl- Veronalaiset ansiotulot M€- Yöpyvät matkailijat kpl			<ol style="list-style-type: none">1. Varmistetaan yritystoimintaan soveltuvien toimitilojen ja tonttien riittävä tarjonta sekä etätyöskentelyn edellytykset2. Vahvistetaan luovien alojen sekä sataman, matkailu- ja palveluelinkeinojen toimintaedellytyksiä3. Tuetaan osaavan työvoiman saatavuutta ja yrityspalveluiden toimivuutta vahvistamalla kehitysyhtiön ja ammatillisen opetuksen omistajaohjausta.

Hyvinvoiva Hanko

Avaintavoitteet	Indikaattorit	Lähtötilanne (2020)	Tavoite (2021-2025)	Strategiset aloitteet
Terveet ja toimintakykyiset kuntalaiset	<ul style="list-style-type: none">- Lukukauden aikana ei kiusattu lainkaan, 8.-9. lk- Väh. 1 läheinen ystävä, jonka kanssa keskustella, 8.-9. lk- HYTE-kerroin (= 20 tekemisen ja onnistumisen indikaattoria, valtiosuusskriteeri 2023)			<ol style="list-style-type: none">1. Hyvien elintapojen ja arjen toimivuuden edistäminen panostamalla monipuoliseen harrastus-, liikunta- ja kulttuuritoimintaan2. Ehkäisevä ote läpäisevästi suunnittelussa ja päätöksenteossa3. Yksinäisyyden ja kiusaamisen torjunta hyvinvointityön keskiöön
Korkea työllisyysaste	<ul style="list-style-type: none">- Työllisyysaste %- Pitkäaikaistyöttömyys %- Tutkinnon suorittaneet yli 15-vuotiaista % / koulutuksen ulkopuolella olevat nuoret %			<ol style="list-style-type: none">1. Työvoimaan osallistumisen aktivointi2. Uudistuvat työvoimapalvelut3. Oppilaitosten yritysyhteistyön tukeminen
Sosiaalisesti kestävä ja terve elinympäristö	<ul style="list-style-type: none">- Ilmastopäästöjen määrä t CO2e/asukas- Energiankulutus MWh/as.- Kulutapaosuudet %	8,1 (2018) 42,2 (2018)		<ol style="list-style-type: none">1. Yhdenvertaiset, mutta omaleimaiset kaupunginosat2. Resurssiviisas toiminta säästää ja varmistaa vetovoimaisuuden3. Kestävyys on tiimityötä

Yhteisöllinen Hanko

Avaintavoitteet	Indikaattorit	Lähtötilanne (2020)	Tavoite (2021-2025)	Strategiset aloitteet
Toimiva päätöksenteko ja kuntalaisvaikuttaminen	<ul style="list-style-type: none"> - Äänestysaktiivisuus % kunnallisvaaleissa - Kaupungin www-sivuilla kävijät - Asukasiltoihin osallistuneet (kpl/%) 	- 62,1/58,9 koko maa (2017)		<ol style="list-style-type: none"> 1. Kunnallisen päätöksenteon dynaamisuuden ja yhteistyöilmapiirin vahvistaminen 2. Osallistuva budjetointi kuntalaisosallistumisen ja vaikuttamisen uutena menetelmänä 3. Hankolaisen identiteetin vahvistaminen
Aktiiviset kansalaisjärjestöt, aktiiviset kuntalaiset	<ul style="list-style-type: none"> - Järjestöjen jäsenmäärä - Yhteistyössä kaupungin kanssa järjestetyt tapahtumat - Järjestöjen yleis- ja kohdeavustusten määrä (kpl ja €) 			<ol style="list-style-type: none"> 1. Järjestöt kaupungin strategisena kumppanina 2. Kansalaisjärjestöjen keskinäisen yhteistyön kehittäminen 3. Tapahtumatuotannon laajentaminen ja järjestämisen kehittäminen
Arkipäivän turvallisuus	<ul style="list-style-type: none"> - Raportoidut väkivalta- ja omaisuusrikokset - Koettu yleinen järjestys ja turvallisuus (KAPA) - Kotona asuvat yli 75-vuotiaat % 			<ol style="list-style-type: none"> 1. Yhteisvastuu turvallisuuden edistämisessä 2. Seniorikansalaisten turvallisuus 3. Turvallisten tapahtumien kaupunki

Positiivinen väestökehitys

Strategiset aloitteet	1. Markkinoinnin kehittäminen ja kuntakuvan edistäminen koordinoitusti ja suunnitelmallisesti	2. Kaksikielisyyden korostaminen vetovoimatekijänä	3. Kaupungin perimien maksujen, taksojen ja verojen pitäminen kilpailukykyisinä
Hankekuvaus	Väestökehitys perustuu kuntien väliseen nettomuuttoon, luonnolliseen väestönkasvuun ja nettomaahanmuuttoon. Hangon vahvuuksia on korkea työpaikkaomavaraisuus ja runsas vapaa-ajanasukkaiden määrä. Vakituisten asukkaiden saamiseksi toteutetaan pitkäjänteinen ja kohdennettu markkinointikampanja pendelöijille, entisille hankolaisille ja vapaa-ajanasukkaille. Tehdään muuttajatutkimus. Kehitetään Visithanko-sivustoa tapahtumat ja majoitustarjonta selkeästi kokoavaksi näyteikkunaksi myös kansainvälisille vierailijoille. Markkinoinnissa korostetaan monipaikka-asumisen ja etätyön mahdollisuuksia Hangossa sekä muuhun Uuteenmaahan verrattuna ainutlaatuista luotoa ja merellistä ympäristöä.	Mahdollisuus kaksikielisyyteen kasvamiseen kätevästi varhaiskasvatuksen ja opetuksen yhteydessä on vetovoimatekijä ja voimavara mm. paikallisille yrityksille osaavan työvoiman rekrytoinnissa. Kielten välistä yhteistyötä koulu- luokkien ja varhaiskasvatusryhmien välillä kehitetään ja markkinoidaan laajasti osana Hangon kaksikielisyyden identiteettiä. Kasvatus- ja opetuspalveluiden kaksikielisyyden kulttuuri ja rakenteet on käännettävä vahvuudeksi.	Asetetaan tavoitteeksi kunnallis- ja kiinteistöveron tason saattaminen vertailukuntien keskiarvoon. Asiasta aikatauluineen sovitaan valtuustoryhmien välisellä sopimuksella. Tarvittavien toimenpiteiden taustalle tehdään selvitys Hangon kustannustasosta palveluittain ja sopeutuksen mahdollisuuksista.

Tasapainoinen kuntatalous

Strategiset aloitteet	1. Parannetaan tuottavuutta	2. Lisätään tuloja	3. Karsitaan kuluja
Hankekuvaus	<p>Supistuneen väestökehityksen ja tulossa olevan sote-uudistuksen seurauksena kiinteistökanta ja sote-palveluihin liittyvät hallinto- ja tukipalvelut ovat ylimitoitettuja. Kiinteistökannan omistamisen ja käyttö-kustannusten sekä tukipalvelujen optimoinnin kautta toimitaan tehokkaammin. Tieto-tekniikan järjestelmällinen hyödyntäminen (digitalisointi) ja henkilöstön osaamisen kehittäminen mahdollistavat tuottavampien tuotantoprosessien ja vaikuttavampien palveluiden kehittämisen. Laaditaan palvelustrategia, jossa on linjattu palvelujen järjestämisen ja tuottamisen periaatteet ja ratkaisut; mitkä ovat oman tuotannon ja sen organisoinnin (netto-, brutto- vai taseyksikkö tai yhtiö), palvelujen ostamisen ja kunta-yhteistyön keskinäiset suhteet ja porrastuksen periaatteet (lähipalvelut, seudulliset ja maakunnalliset palvelut) ja miten niitä tietoisesti aiotaan muuttaa. Tutkitaan palvelusetelien mahdollisuus tuotantomallina.</p>	<p>Positiivinen väestökehitys kasvattaa kaupungin tuloja, mutta myös menoja. Nettovaikutus riippuu mm. väestön ikä- ja perheprofiilista. Kunnallis- ja kiinteistöveron tasossa on paineita pikemminkin laskemiseen kuin nostamiseen. Efektiivinen veroaste on Hangossa maan korkein. Yhteisöverotuoton nostaminen edellyttää onnistumista elinkeinoelämän kasvun ja kehityksen tukemisessa. Erilaisten maksujen ja taksojen tasoissa saattaa olla korottamisen mahdollisuuksia, samoin konsernitoimijoiden tuloutuksen lisäämisessä. Tehdään kiinteistöveroselvitys ja tutkitaan maksullisen pysäköinnin käyttöönottoa.</p>	<p>Sote-uudistuksen jälkeen koulutuspalvelut muodostavat keskeisimmän menoerän kaupungin budjetissa. Sopeuttamisen tarve osuu niihin väistämättä. Palveluverkon ja hallinnon rakenteiden tarkastelu on syytä aloittaa pikimmiten. Osana talouden sopeutus-selvitystä tarkastellaan myös henkilöstömitoitukset ja palveluostojen taso. Juustohöylän sijasta karsitaan kohdennetummin ja strategian linjauksiin perustuen. Investoinnit sopeutetaan vuosikatteen mahdollistamaan määrään sekä perustuen toteutuneeseen ja ennakoituun väestökehitykseen.</p>

Vireä elinkeinoelämä

Strategiset aloitteet	1. Varmistetaan yritystoimintaan soveltuvien toimitilojen ja tonttien riittävä tarjonta	2. Vahvistetaan sataman sekä matkailu- ja palveluelinkeinojen toimintaedellytyksiä	3. Vahvistetaan yritysten toimintaedellytyksiä vahvan omistajaohjauksen kautta ammatillisessa opetuksessa ja yrityspalveluissa
Hankekuvaus	<p>Varmistetaan yhteisen tahtotilan ”kirkastuminen”: kaavahankkeiden tavoitteet ja aikataulut on määriteltävä ja vahvistettava etukäteen, kaavoitusprosessia kehittävä, ”kipukohdat” siinä tunnistettava sekä päätöksenteko- ja toimeenpanokykyä vahvistettava. Nopeutetaan Itäisen teollisuusalueen käytön suunnittelua (datakeskukset, aurinkoenergia), laaditaan Itäsataman asemakaava. Koverharin alue ja satama varataan yrityskäyttöön, sataman ja alueiden kehittämissuunnitelma laaditaan vuonna 2021.</p>	<p>Yritykset otetaan nykyistä aktiivisemmin mukaan kaavoitusprosessiin. Palvelualoille varmistetaan sopivien tonttien kaavoitus ihmisvirtojen äärelle. Tietoliikenneyhteydet turvataan sekä valokuituverkon että 5g-verkon avulla. Kutsuliikenne ja katkeamattomat matkaketjut lisäävät saavutettavuutta ja liikkumien sujuvuutta. Lisätään sähköautojen latauspisteitä. Hyödynnetään paikallisten yritysten osaamista ja palveluja mm. aluemarkkinoinnissa ja kaupunkikeskustan elävyyden edistämässä. Ajantasaistetaan aiemmin tehty matkailustrategia ja ryhdytään toteutukseen.</p>	<p>Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus ja osaamisen osuvuus sekä aloittavien ja kasvuhakuisten yrittäjien auttaminen vaatii aktiivista yhteistyötä ammatillisen opetuksen ja kehitysyhtiön tarjoamien palvelujen ohjaamisessa. Tavoitteena on yhden luukun periaatteella toimiva, selkeästi kasvottuva yrityspalvelu sekä oppilaitosten vahva työelämäyhteys. Itsenäinen ja työelämässä tapahtuva opiskelu korvaa toimipisteverkoston puutteen. Tarkastellaan Novago Oy:n palvelusopimuksen sisältöä, omistajapohjan laajentamisen mahdollisuuksia sekä roolia Luksian,</p>

Terveet ja toimintakykyiset kuntalaiset

Strategiset aloitteet	1. Hyvien elintapojen ja arjen toimivuuden edistäminen	2. Ehkäisevä ote läpäisevästi suunnittelussa ja päätöksenteossa	3. Yksinäisyyden ja kiusaamisen torjunta hyvinvointityön keskiöön
Hankekuvaus	<p>Elämänhallinnan ja terveyden ongelmia kannattaa ehkäistä ennen niiden syntymistä. Palvelujen painopistettä on siksi siirrettävä ennaltaehkäiseviin palveluihin sekä kotiin vietäviin palveluihin. Terveellisten elintapavalintojen tekeminen tehdään mahdollisimman helpoksi. Kevyen liikenteen väyliä lisätään ja kunnossapitoa kehitetään.</p> <p>Vastaanottotoiminnassa käynnistetään liikuntareseptikäytäntö ja muita kevyitä interventioita terveydenhuollon ja liikuntatoimen yhteistyönä. Koulu-ruokailuun ja kaikkien kuntalaisten liikuntaharrastuksiin osallistuminen otetaan kehityskohteeksi rakentamalla uusia ja kehittämällä olemassa olevia liikuntatiloja ja -alueita.</p>	<p>Maakuntaudistuksen seurauksena peruskunta on yhä vahvemmin nimenomaan lasten ja lapsiperheiden, sivistys ja vapaa-ajan palveluiden järjestäjä. Lapsinäkökulman merkitystä korostetaan ottamalla käyttöön lapsivaikutusten arviointi (LAVA) päätöksenteon eri tasoilla. Selvitetään HYTE-koordinaattorin palkkaamista 1.8.2022 alkaen ja aktivoitutaan TEA-mittariston käyttämisessä sekä hyvinvointikertomuksen hyödyntämisessä johtamisen apuna.</p>	<p>Opetustoimen lainsäädännön mukaan oppilaalla on oikeus turvalliseen oppimisympäristöön niin, että hän ei joudu väkivallan, kiusaamisen tai häirinnän kohteeksi. Oppilaitokset ovatkin lapsen ja nuoren turvallisuuden kannalta keskeisessä asemassa. Kiusaamisen ja yksinäisyyden torjunta on alkavan valtuustokauden painopistealue. Laajeneva oppivelvollisuus edellyttää erityisesti koulupudokkaiden osalta opinto-ohjauksen ja oppilashuollon kehittämistä.</p>

Korkea työllisyysaste

Strategiset aloitteet	1. Työvoimaan osallistumisen aktivointi	2. Uudistuvat työvoimapalvelut	3. Oppilaitosten yritys yhteistyön tukeminen
Hankekuvaus	<p>Työ on hyvinvoinnin lähde, korkea työllisyysaste alueen elinvoiman edellytys. Työvoiman tarjonta luo edellytyksiä työvoiman kysynnälle, siksi eri toimijoiden tulee yhdistää ponnistuksena paitsi työtilaisuuksien syntymiseen myös työvoiman tarjonnan lisäämiseen. Strategisen tason toimenpiteitä voi löytyä eläköitymisen myöhentymisestä, työvoimareservistä ja työttömyydestä työmarkkinoille siirtymisestä, vajaatyökykyisten kuntouttamisesta, opinnoista valmistumisen nopeutumisesta ja työperäisen maahan- ja maassamuuton edistämisestä. Kaupungin suurena työnantajana pitää huolehtia oman toimintansa tuottavuuden kehittamisestä ja siten työvoiman riittävydestä yrityksille. Kaupungin henkilöstön työkyvystä huolehtiminen vähentää sairauspoissaoloja, vaihtuvuutta ja ennenaikaista eläköitymistä ja lisää siten työhyvinvointia ja työhönosallistumisastetta.</p>	<p>Hanko osallistuu ns. työllisyyden kuntakokeiluun. Hankkeen tavoitteena on vahvistaa kuntien roolia työllisyyspalveluiden järjestäjänä, työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaannon ja työllistymisen edellytysten kehittäjänä. Työllisyyden hoitamisen palvelut kootaan yhden kokonaisvastuullisen toimijan eli kaupungin vastuulle ja mallin toivotaan jäävän pysyväksi. Pitkäaikais-työttömyyden ennustetaan kasvavan voimakkaasti pandemian pidennettyä työttömyysjaksoja mahdollisesti pysyvästikin, siksi erityisenä kohderyhmänä ovat pitkäaikaistyöttömät erityisesti yli 50-vuotiaiden ikäryhmässä. Kuntouttavaa työtoimintaa tarjoavat työpajat, Ohjaamo-toiminta ja etsivä nuorisotyö, ovat uuden edessä maakuntauudistuksen takia. Uudistus vaatii valmistautumista, jotta palveluprosessit jatkuvat saumattomasti.</p>	<p>Kaupungin roolina ammatillisen toisen ja kolmannen asteen tarjonnan suuntaamisessa on edellyttää oppilaitosten ja paikallisten työnantajien saumatonta yhteistyötä, jonka organisointivastuu voi olla tarvittaessa myös kehitysyhtiöllä. Tämä tarkoittaa yhteisiä ponnistuksia ammatillisen koulutuksen tunnettuuden lisäämiseksi erityisesti pk-yrityksissä ja jatkuvan oppimisen ja aikuisten ohjauspalveluiden esilletuomista. Parhaimmillaan oppimisympäristöistä kehittyi oppilaitosten ja yritysten yhteisiä innovaatio- ja elinvoimakeskuksia. Selvitetään paikallisten yritysten työvoimakapeikat ja tutkitaan mahdollisuutta käynnistää tarpeeseen perustuvia tutkintokoulutuksia oppilaitosten, kaupungin ja yritysten yhteistyönä.</p>

Sosiaalisesti kestävä ja terve elinympäristö

Strategiset aloitteet	1. Yhdenvertaiset, mutta omaleimaiset kaupunginosat	2. Resurssiviisas toiminta säästää ja varmistaa vetovoimaisuuden	3. Kestävyys on joukkuelaji
Hankekuvaus	<p>Sosiaalisesti kestävässä kaupungissa hyvinvointi jakaantuu alueittain tasaisesti (mm. työttömyys, koulutustaso, köyhyys) eivätkä asuinalueet eriydy selvästi toisistaan poikkeaviksi elinympäristöiksi. Syrjäytymisen ehkäisy on paitsi viihtyisyystekijä myös sisäisen turvallisuuden kivijalka. Positiivisen erityiskohtelun ja kaupunginosien kehityshankkeiden avulla varmistetaan profiileiltaan omaleimaisten, mutta sosioekonomisesti yhdenvertaisten kaupunginosien kehittyminen. Asumisen hallintamuodoissa pyritään sekoittuneeseen asuntorakenteeseen.</p>	<p>Hanko on hiilineutraali vuonna 2030. Tavoite saavutetaan yhteistyössä tytäryhtiöiden, sidosryhmien, yritysten ja asukkaiden kanssa. Tavoite otetaan huomioon kaikessa kaupungin toiminnassa, hankinnoissa ja investoinneissa. Kestävästi kasvava kaupunki arvostaa luontoa, säästää luonnonvaroja ja vähentää päästöjä. Keskustan on oltava saavutettavissa kaikilla kulkumuodoilla kävelyä yksityisautoihin. Viihtyisää kaupunkiympäristöä edistetään kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä edistämällä sekä niiden houkuttelevuutta vahvistamalla esim. käynnistämällä kaupunkipyörä- ja minibussitoiminta sekä organisoimalla pysäköinti selkeämmin määriteltyihin paikkoihin. Sähköistyvä joukkoliikenne vähentää sen aiheuttamaa ympäristökuormaa. Kierrätyksen tehostaminen esim. kierrätyskeskuksen avulla ja fossiilisten polttoaineiden vähentäminen lämmityksessä auttavat hiilineutraalius-tavoitteeseen pääsemisessä.</p>	<p>Ekologiseen ja sosiaaliseen kestävyteen liittyvät haasteet ovat ns. ilkeitä ongelmia, joihin ei löydy ratkaisuja lyhytjänteisillä toimenpiteillä tai yhden toimialan tekemisillä. Kuntien toiminta ei valitettavasti aina tue pitkäjänteistä ja poikkihallinnollista toimintaa. Vaalikaudet ja vuosittaiset talousarviot korostavat tässä ja nyt tarkastelua ja jakautuminen itsenäisiin toimialoihin ja ulkoisen konsernin toimijoihin luottamus-toimielimineen sektoroitunutta vastuunkantoa. Idea yhdestä kaupungista helpottaisi voimien kokoamista ja kestävyden rakentamista eli Hangon siirtämistä tuleville sukupolville taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti elinkelpoisena asuinpaikkana.</p>

Toimiva päätöksenteko ja kuntalaisvaikuttaminen

Strategiset aloitteet	1. Kunnallisen päätöksenteon dynaamisuuden ja yhteistyöilmapiirin vahvistaminen	2. Osallistuva budjetointi kuntalaisosallistumisen ja vaikuttamisen uutena menetelmänä	3. Hankolaisen identiteetin vahvistaminen
Hankekuvaus	<p>Luottamushenkilöiden hyvä yhteistyö keskenään ja henkilöstön kanssa vahvistaa päätöksentekokykyä, nopeaa reagointia avautuviin mahdollisuuksiin ja rohkeutta vaikeisiin päätöksiin. Toimiva päätöksenteko on mainetekijä mm. ulkopuolisille investoreille, saavutettavissa omin toimin ja otettavissa voimavaraksi ilman kustannuksia. Toimiva päätöksenteko koostuu johtajuudesta innostuneista yksilöistä ja ryhmistä, mehenkeä rakentavista toimintakäytännöistä ja kaupungin kokonaisuutta korostavista organisaatorakenteista. Uusi valtuusto panostaa tietoisesti toimijoiden keskinäisen arvostuksen, luottamuksen ja osaamisen kehittämiseen. Hallintokulttuuri nostaa yhdistävät näkemykset erottavien edelle. Avoimuus on käytäntö päätöksenteon kaikissa vaiheissa.</p>	<p>Kuntalaisten ottaminen ennalta määrättyjen kohteiden kehittämiseen osallistuvan budjetoinnin (osbu) kautta on kansainvälinen ja Suomessakin yleistynyt suoran demokratian muoto. Valtuusto päättää kehittämisen kohteen ja siihen varattavan määrärahan vuosittain. Osun teemat valjastetaan strategian toimeenpanoon. Vaikuttamistoimielimet kytketään mukaan prosessiin (vanhusneuvosto, nuorisoraati). Kaupungin aktiivinen tiedotus, toimivat verkkosivut mobiilisovelluksineen ja kuntalaistapaamiset luovat osallistumisinnolle edellytyksiä. Toteutetaan vuosittain palvelu-tyytyväisyyden kuntalaiskysely.</p>	<p>Vahva paikallisidentiteetti rakentuu historian tuntemukselle ja tulevaisuuden mahdollisuuksien tiedostamiselle. Juuret tuodaan esille rakentamalla perusnäyttely Hangon historiasta osana elämyskeskuksen toimintaa ja hyödyntäen ”hankolaisia tarinoita”. Kartoitetaan perinneympäristöt ja laaditaan keskeisimpien kiinteistöjen saneerausohjelma. Kehitetään Hangonpäivien roolia Hyvän elämän merikaupunki -brändiä vahvistavana kansalais-tapahtumana, jossa paikallinen toimeliaisuus ja tulevaisuuden</p>

Aktiiviset kansalaisjärjestöt, aktiiviset kuntalaiset

Strategiset aloitteet	1. Järjestöt kaupungin strategisena kumppanina	2. Kansalaisjärjestöjen keskinäisen yhteistyön kehittäminen	3. Tapahtumatuotannon laajentaminen ja järjestämisen kehittäminen
Hankekuvaus	<p>Järjestöt tuottavat jäsenten keskinäiseen vuorovaikutukseen perustuvaa yhteisöllisyyttä, vapaaehtoisuuteen perustuvaa vertaistukea ja palveluja niin jäsenilleen kuin markkinoilla ostettaviksi. Ketteryys kokeilujen ja tuotekehityksen toteuttajina on järjestöjen vahvuus. Varaudutaan hyvinvointikoordinaattorin tehtävän perustamiseen vuonna 2022 ja sisällytetään toimenkuvaan järjestöyhteistyön tehtäväalue. Järjestöavustusten kriteerit ja hakuprosessi virtaviivaistetaan. Sote-palvelujen siirtyessä maakunnalle pitää kunnan, maakunnan ja järjestöjen yhteistyö rakentaa uudelta pohjalta.</p>	<p>Järjestöt kohtaavat samanlaisia haasteita. Sopivia tiloja toiminnalle ei aina löydy, vapaaehtoistoimijoiden aktiivisuus vaihtelee ja joskus järjestöjen väliset reviiririidatkin haittaavat toimintaa. Yhteinen toimitila, ”yhdistysten talo”, auttaisi yhdistyksiä löytämään keskinäisiä synergiaetuja ja keinoja sekä oman että yhteisen toiminnan kehittämiseen esim. yhteisen koulutuksen ja tiivistyvän vuorovaikutuksen avulla. Järjestöjen avustuslinjauksissa korostetaan yleisavustusten rinnalla useamman järjestön yhteisiä kehittämis- ja kokeiluavustuksia sekä tapahtuma- ja kohdeavustuksia.</p>	<p>Kansalaisjärjestöt ovat tärkeä tekijä niin jäsenten keskinäisen sosiaalisen liiman rakentamisessa kuin kaupungin tapahtumien, virikkeellisyyden ja toimeliaisuuden rakentamisessa yhdessä kaupungin ja yritysten kanssa. Monien toimijoiden yhteistyötä ja koordinaatiota parannetaan lisäämällä tapahtumatuotannon suunnitelmallisuutta ja pitkäjänteisyyttä. Kaupungin tapahtumakoordinaattorin rooli kuvataan ja vastuutetaan ja pyritään tapahtumien ympärivuotisuuteen nykyistä laajemmin ja tukeutuen matkailun kehittämisohjelmaan. Tapahtumien vaatimia lupamenettelyjä yksinkertaistetaan ja joustavoitetaan. Tehdään tapahtumien ehdottaminen ja tuottaminen mahdollisimman helpoksi, mutta turvalliseksi. Kehitetään suur tapahtumien järjestämiseen soveltuva tapahtuma-areena.</p>

Arkipäivän turvallisuus

Strategiset aloitteet	1. Yhteisvastuu turvallisuuden edistämässä	2. Seniorikansalaisten turvallisuus	3. Turvallisten tapahtumien kaupunki
Hankekuvaus	<p>Kaikille avoin ja vetovoimainen kaupunki on myös turvallinen. Onnettomuuksia ja tapaturmia, rikoksia, ilkivaltaa ja häiriöitä kannattaa ehkäistä ja torjua jo ennakolta. Paikallisesti turvallisuustyö vaatii monien toimijoiden yhteistyötä ja sitoutumista paikallisen turvallisuuden edistämiseen. Siksi tarvitaan tiivistä yhteistyötä poliisin, pelastuslaitoksen, seurakunnan, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kiinteistönomistajien kesken unohtamatta jokaisen kuntalaisen omaa vastuuta lähiympäristön viihtyisyydestä ja turvallisuudesta. Laaditaan turvallisuussuunnitelma kerran valtuustokaudessa ja järjestetään turvallisuuskatsauksia säännöllisesti. Varmistetaan eri toimijoiden valmius- ja toimintakyky öljyonnettomuus-tilanteiden varalta.</p>	<p>län karttuessa ja toimintakyvyn heikentyessä arjen turvallisuus nousee yhä merkittävämpään rooliin. Ikäihmisten tapaturmien ehkäisy ja turvallinen asuminen luovat edellytyksiä mielekkääksi ja turvalliseksi koettuun elämään. Turvallisuudentunne lisää luottamusta ja luottamus halukkuutta vuorovaikutukseen ja omatoimisuuteen. Esteettömyys asumisessa ja kulkureiteillä, hyvä kulkuväylien kunnossapito ja aktiivisuus liikkumisen turvalaitteiden käyttöönotossa (mm. kenkien liukuesteet) helpottaa asioimista ja vähentää onnettomuuksia. Hyvinvointi-alueiden aloittaminen v. 2023 antaa kahden vuoden siirtymäajan varmistaa sote-palveluiden saatavuus Hangossa ja palveluprosessien saumattomuus kaupungin ja maakunnan välillä.</p>	<p>Matkailun edistäminen, ja tapahtumat kävijävirtaa kasvattavana tuotannon alana, on keskeinen strateginen linjaus Hangossa. Siksi tapahtumaturvallisuus on tarpeen ottaa tietoisemmin tarkastelun kohteeksi. Tapahtumien hyvä suunnittelu ja tukipalveluiden, kuten opasteiden, tiedotuksen, järjestyksenvalvonnan, vartioinnin, kameravalvonnan, valaistuksen, kulunvalvonnan ja paloilmoinjärjestelmien kokonaisuus turvaa miellyttävän kokemuksen niin asukkaille kuin vierailijoille. Turvallisuussuunnittelu otetaan osaksi tapahtumatuotannon kokonaiskoordinoitua. Hyvin järjestetty pysäköinti on osa turvallista ja ympäristöystävällistä tapahtumatuotantoa.</p>

		Tiedon			Muutos	Huom!	
		Tieto	ajankonta	Tieto			Tiedon ajankohta
Elinvoimainen Hanko							
Positiivinen väestökehitys	Asukasluku	8 042	2020Q4*	8 199	31.12.2019	-157	
	Kesämökki kpl	791	2020	794	2019	-3	Kakkosasujien koko määrää ei tiedetä
	Taloudellinen huoltosuhte (työvoiman ulkopuolella olevien ja työttömien lukumäärä työllistä kohti)	1,59	2019	1,58	2018	+0,01	Suurempi arvo huonompi
Tasapainoinen kuntatalous	Konsernilaina/as.	9428	2020	9459	2019	-31	
	Konsernin vuosikate/poistot %	227 %	2020	182 %	2019	+45 %yks.	
	Kaupunki kumulatiivinen ylijäämä	11,4M€	2020	5,9M€	2019	+5,5M€	
	Konsernin kumulatiivinen ylijäämä	19,8M€	2020	11,7M€	2019	+8,1M€	
	Investointien tulorahoitusosuus %	177 %	2020	82 %	2019	+95 %yks.	
Vireä elinkeinoelämä	Yritysten määrä kpl	615	2020Q4*	604	2019Q4	+2%	
	Työpaikkojen määrä kpl	3 489	2020	3 590	2019	-101	
	Veronalaiset ansiotulot kunnallisverotuksessa M€	163,8M€	2018	161,5M€	2017	+2,2M€	Päivitys lopetettu
	Ennakonpidätyksen alaiset ansiotulot €/as	21 604 €	2020	21 645 €	2019	-0,2 %	Tilastossa ei erikseen kunnallisverotuksessa verotettavia tuloja
	Verotulot/asukas	5 035 €	2020	4 809 €	2019	+226 €	
	Maksulliset yöpymiset	53 142	2020	54 332	2019	-1 190	
	Yöpymisen sisältäneet kotimaan vapaa-ajanmatkat	110 000	2020	120 000	2018	-10 000	Yöpymisen sisältäneet kotimaan vapaa-ajanmatkat
Hyvinvoiva Hanko							
Terveet ja toimintakykyiset kuntalaiset	Lukukauden aikana ei kiusattu lainkaan, 8.-9. lk	96,8 %	2021	97,7 %	2019	-0,9 %yks.	
	Väh. 1 läheinen ystävä, jonka kanssa keskustella, 8.-9. lk	90,4 %	2021	91,5 %	2019	-1,1 %yks.	
	HYTE-kerroin, (p) -> (€/as)	13,3€	2020	8,7€	2018	+4,6	20 tekemisen ja onnistumisen indikaattoria, valtionosuuskriteeri 2023
Korkea työllisyysaste	Työllisyysaste %	72,4 %	2019	72,4 %	2018	-0,0 %yks.	
	Työttömyysaste%	10,9 %	2021elokuu	13,1 %	2020elokuu	-2,2 %yks.	
	Pitkäaikaistyöttömyysaste%	5,4 %	2021elokuu	4,5 %	2020elokuu	+0,9 %yks.	
Sosiaalisesti kestävä ja terve elinympäristö	Tutkinon suorittaneet yli 15-vuotiaista %	61,3 %	2019	60,6 %	2018	+0,7 %yks.	
	Ei perusasteen jälkeistä tutkintoa 20 - 24 vuotiaat %	28,7 %	2019	28,3 %	2018	+0,4 %yks.	
	Ilmastopäästöjen määrä t CO2e/asukas	9,7	2019	8,1	2018	+19,8 %	
	Energiankulutus MWh/as.	48,6	2019	42,2	2018	+15,1 %	
	Kulkutapaosuudet %	ei tietoja					
Yhteisöllinen Hanko							
Toimiva päätöksenteko ja kuntalaisvaikuttaminen	Äänestysaktiivisuus % kunnallisvaaleissa	59,6 %	2021	62,1 %	2017	-2,5 %yks.	
	Kaupungin www-sivuilla kävijät						
	Asukasilloihin osallistuneet (kpl/%)						
Aktiiviset kansalaisjärjestöt, aktiiviset kuntalaiset	Järjestöjen jäsenmäärä						
	Yhteistyössä kaupungin kanssa järjestetyt tapahtumat						
Arkipäivän turvallisuus	Järjestöjen yleis- ja kohdeavustusten määrä (kpl ja €)						
	Raportoidut väkivalta- ja omaisuusrikokset	361	2020	340	2019	+6,2 %	
	Koettu yleinen järjestys ja turvallisuus (KAPA)						
	Kotona asuvat yli 75-vuotiaat %	93,5 %	2019	92,5 %	2018	+1,1 %yks.	